

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Núm. 1885 ——— ANY XXXVII
BARCELONA 12 DE FEBRER DE 1915

PERIODIC HUMORISTIC IL·LUSTRAT
10 cèntims ——— Atrassats: 20

CARNESTOLTES DE 1915

La careta de moda

Crònica

El Missatge

l'esclatar la guerra tornarem a remarcar la diferenciació catalana. Catalunya—diguerem—serà francòfila i tot el reste germanòfil, ¿No s'havia cridat ¡visca la França! subversivament? ¿No considerem terres germanes les del Rosselló i la Provença? ¿No és musica sa-

grada nostra la *Marsellesa*, i no s'ha arribat a dir, a Catalunya, que l'ésser francès ja era una distinció? Per a les terres castellanques el record del «gabatx» napoleònic, l'odi als francesos, que encara no fa gaires anys eren vexats en la commemoració del Dos de Maig. I si mirar cap a França era l'orgull nostre contra els que sospiraven guaitant els cingles africans, en l'hora de l'engunia i de la sang, podíem negar-li el nostre fervor per les seves lliberacions i els seus mestratges?

Catalunya fou francòfila, més no ardorosament. En els nostres reconcs sospiravem: «Ah, si guanyessin, si guanyessin els francesos!» I algú, excels, negà la França que deia estimar, i una ànima vil d'israelita recriminà a la Bèlgica i els sacerdots digueren missa per la victòria dels fills de Luter, i an aquestes desercions i an aquests precps pel venciment de França, nosaltres, catalanistes, no hi oposàrem res: ni paraules. Mentrestant les terres on creïem perdurava el record del «gabatx» patibulari, exteníen la mà jurant fidelitat a França. La que havem convingut en anomenar generació del 98, excluit en Baroja que creu entranyaria el triomf de l'Alemanya la descatalogització del món unànim, digué la seva fè francesa. Castella, aquesta vegada, anava a tenir prelación sobre Catalunya incorporant-se a Europa, a l'unitat moral d'Europa, saltant per damunt nostre. Des de Madrid podíen interrogar-nos, burletes: A on és, catalans, la vostra superioritat?

Però altra vegada la voluntat és amb nosaltres. Un missatge endressat a França, un missatge breu i fort com una proclama, corre per Barcelona, recullint els noms dels nostres homes de lletres, d'arts, de ciència i de política. El nostre amor—se diu—és per la França, veïna de Catalunya per la terra i per l'ànima, on, Pirineu enllà, tenim germans nostres, gent de la nostra raça, de la nostra sang i de la nostra llengua, raça, sang i llengua, que són les del més enlairat capdill dels soldats francesos. I no obstant aquest missatge no serà firmat per alguns catalanistes. L'unitat moral d'Europa, segons l'entenen don Eugeni d'Ors i don Cosme Parpal, rebutja l'unitat moral de Catalunya.

***

Jo he mostrat i he ofert el missatge de Catalunya a França a un catalanista i en el silenci de la nit, sota l'arbrada d'un passeig ciutadà, el diàleg ha fluit acadèmic.

—Jo no puc firmar aquest missatge, precisament per catalanisme. Tot el dret polític modern nega l'idea francesa unitaria i individualista per a otorgar primacia a la idea teutònica d'organització i colectivisme. França imposa amb Lluís XIV i Napoleón l'Estat omnipotent contra les nacionalitats petites i les varietats regionals. França és una república unitaria i Alemanya una monarquia federal.

—França és la llibertat i si en ella existeix l'uniformisme és per voluntat popular, perquè no han sigut en ella els sentiments regionals més que esclats lírics de poetas enyoradiços i històrics. L'antiga idea teutònica del govern representatiu no existeix a l'Alemanya, que és una monarquia absoluta i no federal. «Mai hi han hagut, ni mai hi haurán drets de l'home», escriu en Bernhardt, el Moisés germànic. Tenen autonomias administratives, però per damunt de tot plana la voluntat de l'emperador. El Reichstag no és sobirà; el sufragi, restringit; la premsa, subjecta a censura; i l'emperador ungit per Déu. Si no hi han drets de l'home ¡què se m'endonen els drets regionals!

—Jo parlava de l'Alemanya exemple per a catalanistes.

—I pot ésser exemple per a catalanistes l'imperi que ofereix la més forta visió d'unitat que s'hagi donat a l'història, imposada per l'hegemonia d'un poble sobre d'altres? Prússia és pitjor que la vella Castella i Bismarck que Lluís XIV o Napoleón. Prússia s'incorpora el Schleswig-Holstein amb les armes. Després de derrotar a la vella Confederació germànica, s'anexiona l'Hannover, l'Hesser i la ciutat lliure de Francfort, creant la Confederació alemanya del Nord. Amb la guerra del 70, s'incorpora l'Alsàcia i la Lorena, i l'àliga prussiana completava així la rapinya començada amb el repart de Polònia a finals del segle XVIII. L'Alemanya és un Estat creat per armes, prussianitzat per les armes i que si conserva una constitució federal és per a aconseguir perfeccions d'organització. Si els Estats alemanys del Sur contrariessin l'imperialisme prussià, la llibertat de Baviera o de Saxònia seria enfonsada...

La conversa segueix. Les veus creixen, i els noms sonors esclaten com en un diàleg de diplomàtics.

—I Bèlgica, nacionalitat petita?

—Una fatalitat.

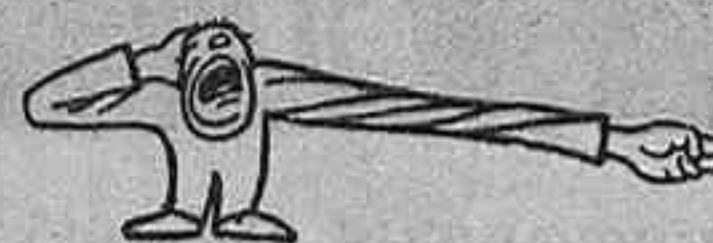
—Un altre poble que cau en les uncles prussianes. Com l'Holanda, triomfant l'Alemanya, seria an ella incorporada, o disminuïda en sobirania. L'Alemanya no vol nacions ínfimes. L'Alemanya vol l'imperi del món. Escolteu lo que diu el professor Ostwald: «Me demaneu lo que desitja Alemanya? Molt senzill. Alemanya vol organitzar Europa, perquè Europa, fins ara, no ha estat organitzada.» Carlemany ressucita... I després voldrà organitzar l'Amèrica. Acabo de llegir un vers d'un poeta alemany, Georg Herwegh, anterior a l'any 70.

I al que creia que la llibertat era veritat venia del Septentrió, li vaig mostrar la profecia teutona:

Der sollst die Welt gewinnen!...

«Tu deus guanyar el món! I més enllà dels solcs que obrí Colón, s'aixeca el pervindre de l'Alemanya.»

MARIUS AGUILAR

El nostre Congrés

Actualment s'està celebrant al Palau de Belles Arts el Primer Congrés de la «Premsa no diària», resultat brillant dels esforços de l'associació que amb el mateix títol es fundà no fa gaire a Barcelona.

De l'importància d'aqueixes sessions, cridades a escampar bastanta llum dintre del periodisme espanyol, poden donar-ne raó les moltes personalitats de visó adherides a l'assemblea i els centenars de publicacions que hi tenen representació.

L'acte d'obertura tingué lloc el dilluns al matí, en el esmentat local, constituint una veritable solemnitat, en la qual, per a no mancar-hi res, fins s'hi vegeren dones guapes.

Les sessions preparatòria i inaugural transcorregueren magníficament sense incidents, respirant-se un ambient de confiança i de germanor molt poc comú entre gent que viu de l'art de la ploma.

Durant aqueixos dies, els congressistes forasters han sigut obsequiats amb *lunchs*, visites, excursions, i perquè es vegés que, encara que en el Congrés hi pren part un bisbe, són gent de la xerinola, molts d'ells varen assistir al «Ball Tabarín».

Que's diverteixin, tot fent molta i bona feina per a la nostra classe periodística, és lo que desitgem.

M.

LA CLÀSSICA «FIGUERETA»

El mascarot.—Al higuí, al higuí!
Con la mano no,
con la boca sí.

QUADROS AL VIU

La part dels corbs

Que hi hà al món molta gent que voldria que la guerra s'acabés ben aviat, és indubtable; però...

Ahir vaig haver d'anar a Sarrià. En el cotxe del ferrocarril—o tramvia o lo que sigui,—on vaig ficar-me hi havia tres o quatre senyors que conversaven. Parlaven de negocis i ho feien de la manera que aquí solen fer-se aquestes coses secretes: a crits. I, naturalment, sense volguer, vaig enterar-me dels séus assumptes.

L'un deia:

—Aquesta guerra ha vingut com l'anell al dit. En flassades solament, ¿saben a quant pugen els *pedidos* que en quatre mesos he rebut de l'estranger?... A...

Baixà l'home la vèu, digué un número i tots els altres varen admirar-se.

—Dimontril...

—Apretal...

—Puny...alada!...

El de les flassades va seguir dient:

—Ara em demanen cinc cents mil parells de mitjons de llana, però temo que no'ls podré servir. Per més passos que he donat, no trobo qui pugui fer-me'ls.

—Aquí va posar-se a enraonar un altre individu del grupo.

—Es lo que també em passa a mi. Tinc demanats doscents mil cinturons de corretja forta i em torno ximple buscant les pells que necessito. Però per això, no m'espanto. Com que *en tiempo de hambre no hay pan duro*, si no'ls puc fer de corretja de primera, els faré de corretja de segona, o de tercera... o de quarta. De totes

maneres sé que me'ls pendrà, i me'ls pagaràn bé... i encara gracies.

I va parlar el tercer.

—Jo no paro de fabricar botons de metall. A hores d'ara ja'n porto expeditis sis mil'ions. I lo més bonic és que lo mateix n'envío a l'una part que a l'altra.

—Ah, sí, sí.... Ha donat molt moviment, aquesta guerra...

—Una cosa bàrbara!... A Italia s'estàn fent barba d'or.

—I a Holanda?... En mig any s'ha quintuplicat l'exportació de certs articles. I lo mateix passa a Dinamarca, i a Suecia, i a Noruega, i als Estats Units, i a...

El tren va parar-se. Havíem arribat a Sarrià. Els alegres viatgers varen despedir-se.

—Vaja, que durí forsa la xiripa...

—Aixís ho espero...

—Ocasí com aquesta, no l'atraparem mai més.

Vareig quedar-me com qui veu visions.

—Vet'aquí—anava jo pensant, tot fent el meu camí:

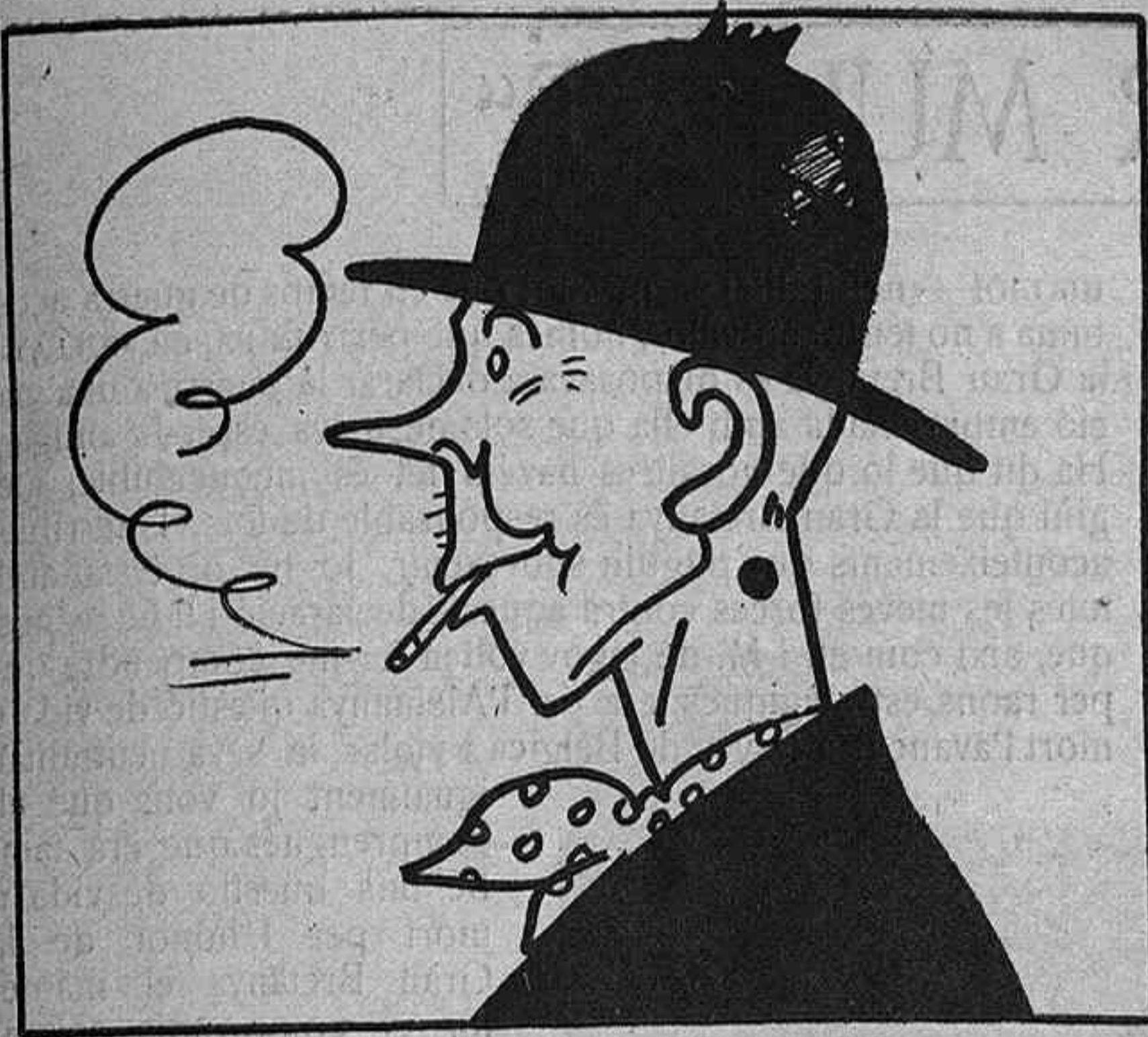
—Vet'aquí uns senyors pels quals la guerra és una font miraculosa de prosperitat i abundancia.

I al considerar que això ja fa mesos que dura i que les fabuloses ganancies d'aquest riu revolt universal han despertat cobdícies que representen una força immensa, acabava dient-me.

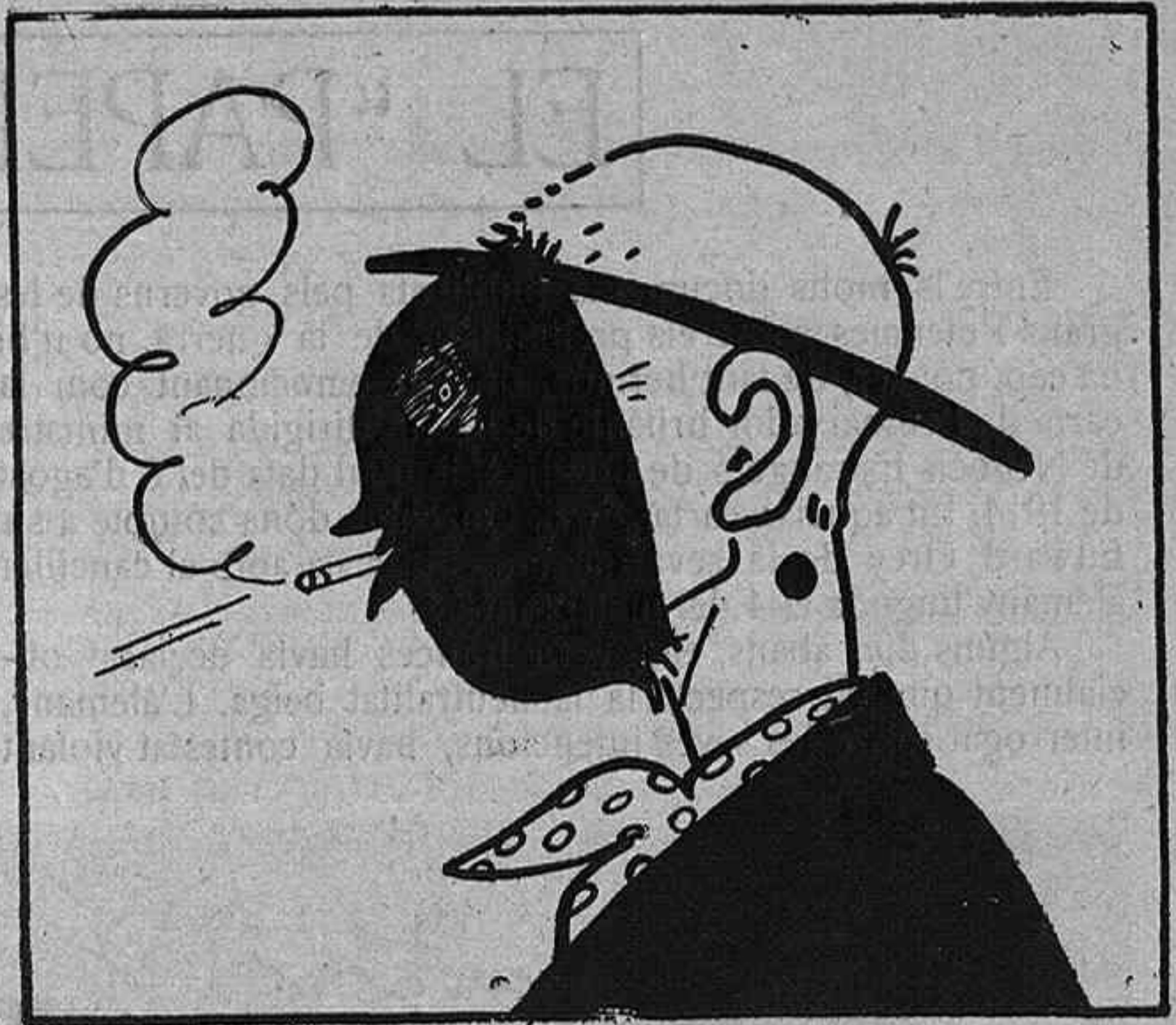

CAP AL BALL

—Nosaltres vindrem a representar com una mena de *Unitat Moral d'Europa*.
—Sí, però amb dret al grapat... i a la mala vida.

—Que'n faria ara de broma, si tingués una carota!...

—Callà!... Ja la tinc!

—Aquesta guerra serà molt llarga. ¿Què vol dir que hi hagi mil·lions i mil·lions de sers humans que hi troben la mort?... També hi hà mils i mils corbs que hi tenen la vida.

STOP

Animal previngut...

¿Com podria arreglar-ho per a enviar una carta a l'elefant que ha de venir?

Si algú n'està enterat, li agrairé que m'ho digui. Perque, tan bon punt ho sàpiga, tinc el propòsit, abans que ell sigui aquí, d'escriure al futur estadant del Parc les següents amistoses ratlles:

«Senyor Elefant: Encara que no tinc el gust de conèixe'l ni soc de la «Protectora dels animals», mogut per la compassió que totes les ignorancies m'inspiren, me prenc la llibertat d'enviar-li la present, en la seguretat de prestar-li un servei d'aquells que no's paguen.

»Al venir a Barcelona, sàpiga i entengui que hi ve venut. I dic això, no al·ludint als tants o quants mils duros que Muley Hafid hagi pagat per vostè, sinó perque al pintar-li la vida *muelle y regalada* que en la nostra ciutat ha d'endur-se'n, l'han enganyat com un xino.

»A Barcelona—li han dit—tot-hom l'estimarà.

»Els nens, amb l'alegría estampada al rostre, vindran a veure'l diàriament i a tirar-li llonguets i pastilles de xocolata.

»Les dides i *niñeras*, s'encantaràn davant de la seva corpulencia i l'obsequiaràn amb els conceptes més afalagadors.

»Els pagesos de per amunt i de per avall acudiràn en peregrinació al seu recinte i, pasmats, comentaràn el gruix de les seves potes, el tamany de les seves orelles i l'extensió de la seva trompa.

»Tot això, desconegut Elefant, és molt bonic y molt agradable, però a Barcelona—cal que vostè comenci a saber-ho desde avui—no sols hi hà pagesos, i nens, i *niñeras* i dides.

»Hi hà també una altra mena d'alimanyes.

»Hi hà salvatges que, fent veure que li envien un llonguet, li enviaràn una pedra.

»Hi hà cafres que, per a provar la resistencia de la seva gola, li tiraran una punta de cigarro encès.

»Hi hà vàndals que intentaràn fer-li menjar claus, troços de vidre i caps de mistos.

»Hi hà ximpls, bastant més animals que vostè, que davant d'aquestes brutalitats, lluny de protestar-ne com fóra just, riuràn amb tota la boca.

»I fins hi hà autoritats que, ocupades amb coses de més profit, el deixaràn abandonat, indefens i sense vigilancia.

»Això, senyor Elefant, no són exageracions ni infundis. Si el difunt *Avi*, digne antecesor seu, pogués parlar, li contaria coses que l'escriurien.

»Per lo tant, ja ho sab. Si no fa el cap viu, per blindat que tingui l'estòmag, tals i tants disgustos li donaràn, que no podrà pas pair-los.

»Té l'honor de saludar-lo primer que cap altre barceloní el seu afectíssim amic i S. S.,

MATÍAS BONAFÉ.»

EL "PAPER MULLAT"

Entre'ls molts documents publicats pels governs de les grans Potències sobre els preliminars de la guerra, no n'hi hà cap, pot-ser, de tant hermós, de tant emocionant com la carta de l'embaixador britànic de Berlín dirigida al ministre de Negocis Estrangers de Londres, la qual data del 8 d'agost de 1914. En aqueixa carta, sir E. Goschen dóna compte a sir Edward Grey de la seva darrera entrevista amb el canceller alemany tinguda el 4 del mateix mes.

Alguns dies abans, el govern francès havia declarat oficialment que ell respectaria la neutralitat belga. L'alemany, interrogat sobre les seves intencions, havia contestat violant

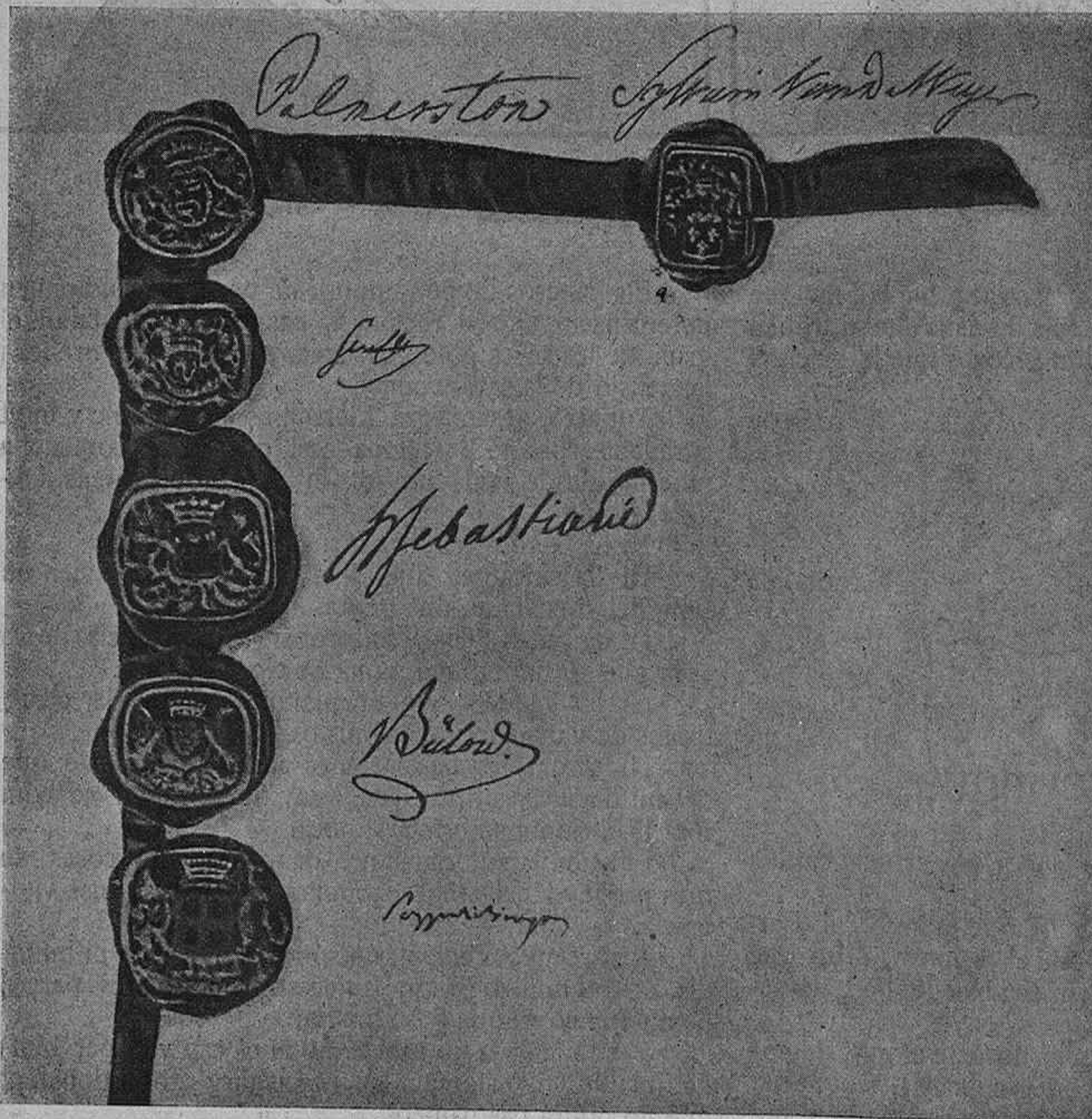
un mot—«neutralitat»—un mot que en temps de guerra acostuma a no tenir cap valor, només que per «UN PAPER MULLAT», la Gran Bretanya es disposava a declarar la guerra a una nació emparentada amb ella que sols desitjava ésser-li amiga... Ha dit que lo que nosaltres havem fet és inconcebible, afegint que la Gran Bretanya és responsable de tots els terribles aconteixements que puguin sobrevenir. Jo he protestat amb totes les meves forces contra aquesta declaració i li he respost que, així com ell i M. de Jagov volien fer-me comprendre que per raons estratègiques, era per l'Alemanya qüestió de vida o mort l'avançar a través de Bèlgica i violar la seva neutralitat,

igualment jo volia que ell compregués que era també una qüestió de vida o mort per l'honor de la Gran Bretanya el mantenir el compromís solemniat fet per ella de, en cas d'atac, defensar la neutralitat de la Bèlgica. Es del tot indispensable — he insistit jo—que mantinguem aquest pacte solemniat; i sinó ¿quina confiança tindria, fós qui fós, temps a venir, en els compromisos firmats per la Gran Bretanya?»

Valdria la pena de reproduir tota la carta. Es hermosa, és patètica mateix que una escena de tragedia grega. De una banda, el barbre per qui res existeix al món fóra del séu «jo», del «jo» germànic al qual tot ho supedita, fins l'honor i la paraula donada, i el qual per a escupir el séu odi a una gran Potència veïna, es disposa a arruinar, a devastar, a martiritzar un poble petit que se li entrebanca al séu pas. De l'altra banda, l'home honrat, el civilitzat qui comprén que sens el respecte dels tractats i, sobre tot, d'aquells pels quals grans Estats es veuen units amb petites nacions, no hi hauria civilització possible i el món retornaria al salvatgisme dels homes de les cavernes.

Per la seva frase sobre «el paper mullat» el canceller alemany ha posat ell mateix el séu país a la picota. Pocs mots se coneixen més abominables que aqueix en l'història de l'humanitat. Aqueix «paper mullat» és el tractat de 1839 pel qual les grans Potències garantitzen la neutralitat de Bèlgica. «La Bèlgica, es llegeix en l'article VII, formarà un Estat independent i perpetuament neutre. Ella vé obligada a observar també aqueixa mateixa neutralitat envers tots els altres Estats». El plenipotenciari del rei de Prússia firmà aqueix tractat en nom del séu sobirà.

Oferim als nostres llegidors la present fotografia, facsimil exacte del document autèntic en el qual hi figuren les firmes i els segells dels representants de les cinc Potències, de les que s'han mantingut fidels al compromís, i de les que no han tingut inconvenient en violar-lo.

aquesta neutralitat garantida per ell mateix i invadint Bèlgica.

Va ésser llavors que l'Anglaterra feu un suprem esforç per a impedir que'l gran crim se cometés. El séu embaixador tingué tot seguit, una sentada amb M. Jagov; i aquest, amb un cinisme espantós, li digué: «La violació de la neutralitat de Bèlgica és per a nosaltres una qüestió de vida o mort, car de haver-nos dirigit més cap al Sud, degut als escassos camins i a les moltes fortificacions, no hauríem pogut passar sense trobar-nos amb una formidable oposició, lo qual implicaria per a nosaltres una gran pèrdua de temps.»

Sir E. Goschen es dirigeix aleshores a M. de Bethman-Holweg. «He trobat, diu, al canceller molt agitat. Sa Excel·lència ha començat tot seguit un parlament que ha durat a prop de vint minuts. Ha dit que la mida presa pel Govern de Sa Magestat britànica era terrible a no poguer més; que només que per

—On vas tan eleganta?
—Al ball dels «Cent Amics», a veure quin tant per cent me toca.

Del Jardí dels humoristes

UN FUSELL DEL ANY 70

L'anècdota, segons va assegurar-me un esmolet, és històrica i, en l'actualitat, fins resulta de circumstancies.

L'escena va tenir lloc fa alguns anys a París, en el Museu dels Invàlids, que és on s'hi aguarden tota mena de records dels gloriosos fets d'armes de la nostra veïna França. Unes extenses vitrines tanquen allí un sens fi de banderes, sabres, fusells, trajos, etc..., tot autèntic, tot guerrer i tot impregnat de l'auriola de les victories.

Un dia, doncs, al Museu dels Invàlids hi entraren dos alemanys d'aqueixos de nas curt i de coll ample.

Se passejaven rígits i morruts, fent el pas de l'oca, guaitant a dreta i esquerra de les espaioses sales, sense donar gaire importància a res de lo que veien ni amb prou feines mostrar una relativa curiositat.

De prompte, però, un d'ells fa senya amb el colze al seu company.

—Guaita, tu!

—I ara!...

Tots dos obren simultaniament els llavis i comencen a riure amb rialleta irònica dissimulada, com si fós una rialla *organitzada*.

Lo que'ls havia cridat l'atenció era un fusell estrany, molt antic, d'aquells que'n deien «de pistó».

No podent contenir aleshores la curiositat, s'apropen a un conserge, un pobre invàlid que havia fet la guerra del 70 i li pregunten:

—Digueu, bon home... ¿què és aquesta eina tan estranya?

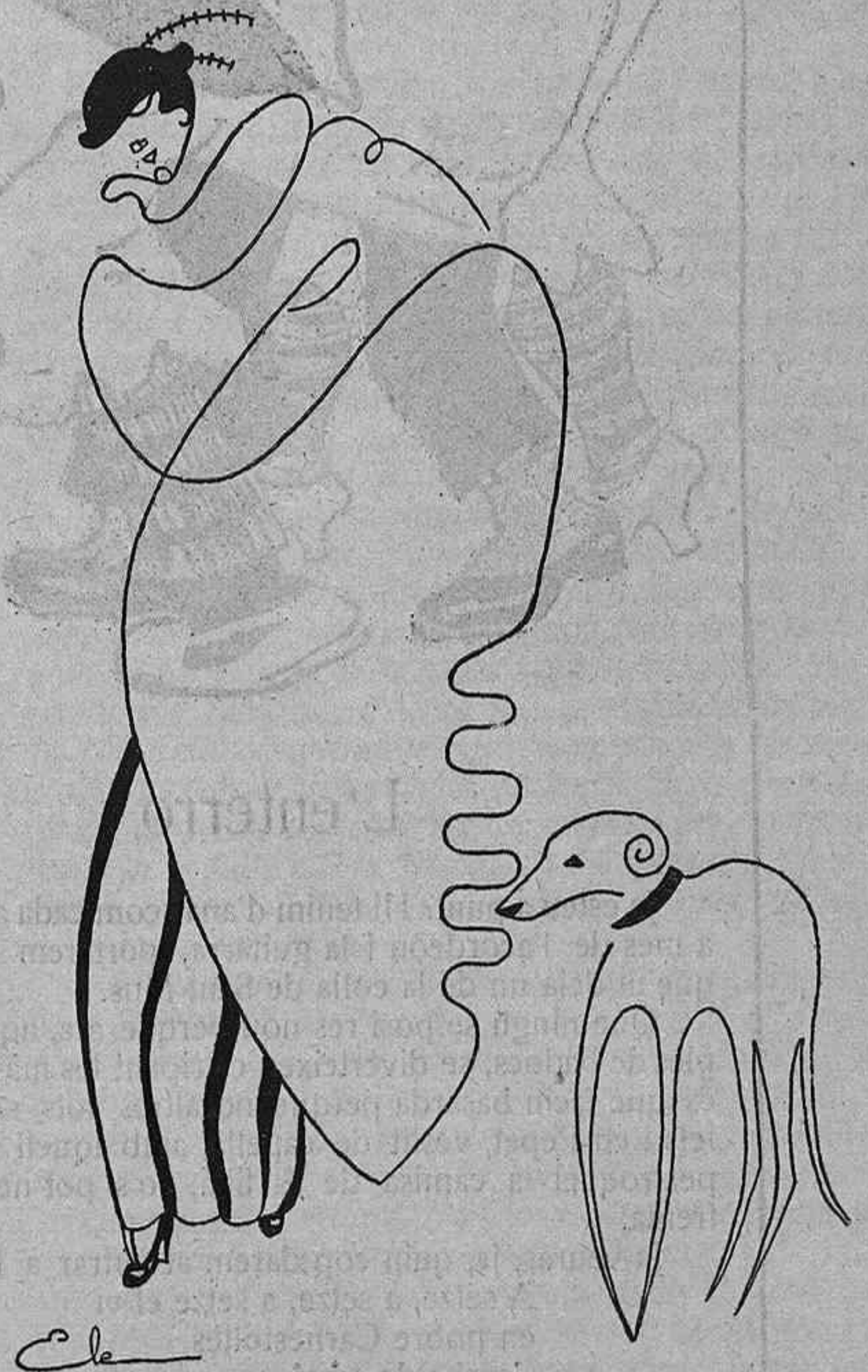
—Un fusell de pistó... Jo, quan la guerra, en vareig tenir un d'igual, idèntic an aquest?

—Ah, sí?... Però digueu la veritat... ¿oi que no devia fer gaire mal, això?

—Les bales no..., però la baioneta!...

Els alemanys pararen de riure i, allunyant-se del vell, reprengueren el pas de l'oca.

NOËL

—Quin any de misèria!... Estio veient que aquest dimecres de cendra no hi haurà ni sardines per a enterrar.

L'enterro

Ja esteu a punt? Hi tenim d'anar com cada any; aquest, a més de l'acordeón i la guitarra, portarem uns òssets que'm deia un de la colla de Sant Mus.

Que ningú se posi res nou perquè ara, aquests ximples de baïdors, se diverteixen estripant les màsques; no és que facin basarda perquè nosaltres tots som homes fets i en Pepet, vestit de capellà, amb aquell mostacho i per roquet la camisa de sa filla, no's pot negar que fa frenta.

Ja veuràs, ja, quin cop darem al entrar a la Rambla.

A setze, a setze, a setze el vi en pobre Carnestoltes s'acaba de morir.

Que no sabs com anar-hi? Mira, treu-te'ls panys de la

camisa fora de les calces, jo't deixaré un sabre que tinc de quan l'avi era miliciano i aniràs de descamisat.

Jo, com sempre, de moro pobre, amb aquell jec de cada any, les calces de la dona i una tovallola al cap. No m'agrada canviar cada any com en Ventura i l'Antonet. Aquest any no sé de què deuràn anar, perquè s'ho porten callat, però, la veritat, trobo que ja podrien repetir lo del any passat, tan com se van divertir.

No te'n recordes? Sí, home, anaven de marmanera, amb un gran cove de peix, cridant: Sardina fresca! sardina que belluga! sardina grossa! Tot-hom reia, àdhuc les dones que feien veure que se'n donaven vergonya. Aleshores aquell tabalot de'n Ventura se'ls hi acostava i tornava a dils-hi: és molt grossa, que belluga!

No sé que deuràn fer aquest any, però dubto que'ls hi resulti tant bé.

I no sé qui hi deurà anar de dona. En Joan, sí, com

cada any, de prenyada i dalt d'un burro. Si no fós perquè, si no anava de moro me sembla que fóra com si en faltés alguna cosa, fins me'n vestiria jo.

En fi, un altre en trobarem, i en últim cas, en vestirem al noi del taverner que és qui ha de rascar els òssets.

L'Andreu tocarà l'acordeón, que ja sabs que hi té bions dits i el Blanco la guitarra.

Res de careta, mangre i fum d'estampa, és lo millor. A esmorzar a la font dels Tres Pins. Allí tindrem aigua per rentar-nos i una muda de roba, perquè no és cas d'entrar a ciutat fets uns bandolers en ple dimecres de Cendra.

Entesos. Doncs a quarts de nou a La Viña; allí ens vestirem, hi farem beguda i taral·la amb les veïnes i després cap a la Rambla.

A setze, a setze, a setze el vi—en pobre Carnestoltes s'acaba de morir.

No faltis, eh? Un dia és un dia.

GLOSARI

ESPURNES DE LA GUERRA

El general Joffre, Grand père, com li diuen carinyosament els francesos, ha fet unes declaracions, de com voldria passar la vellesa, que s'apropen ben bé a lo que ja ens creïem.

El general Joffre voldria tenir un barco, el jorn que s'acabi la guerra. Voldria tenir un barco, que no fós un acuirat, ple de canons i de banderes, per anar corrent els ports d'Europa. «Un barco, tan sols,—ha dit—amb dos homes, la seva dona, dos amics (aquell notari i aquell metge de les vetlles de Rivesaltes), i així que vingués el bon temps, baixar pels rius i canals de França; anant al retorn de la corrent, i fent escala an els bons paisatges, sota la seducció del cel, i a la frescor de la nit, com els mariners d'aigua dolça».

Aquest somni, que de primer pot semblar un somni de burgès, és tot un somni d'home poeta i de gran aimant de la seva terra. El general Joffre, que ha conegut tots els enginys d'anar depressa, totes les eines de precisió, tots els medis d'arribar a l'hora, es deu haver convençut de que un país no es coneix ni s'estima a corre-cuita, i el vol conèixer poc-a-poc; sentint-lo cantar, somniant amb ell, dormint al llit de la seva terra, en un breçol d'aigües que gronxin.

S'ha d'haver anat algun cop en barca pels rius i pels canals de França, per a conèixer i per a estimar, aqueix desig del gran general. La gran barca, com una barraca, sense pals, i sense xameneia que embruï la ratlla de l'horitzó, rellisca avall, com petit planeta que anés a l'etzar, aigües enllà. L'aigua no fa ni una remor; un filet de blancor broda el camí, i a darrera deixa una estela, on saltan els peixos fent rodones. A cada voreta els joncs es brinquen; més enllà es van veient els camps, i suaument i sempre a pas de somni, passa el paisatge de França, vert, gris, de color de perla. Ara un poblet tot arropit dessota de les piçarres, amb un campanaret romànic, brodat de molsa com un pessebre; ara una renglera de salcers de dos en dos fins allà a la boira; o ara, una terra apedaçada, amb vinyes, amb pàmpols, amb blat i amb rostolls. Aquí rellisca un prat immens seguint l'esquena de les muntanyes, i la flaira d'herba dallada embauma les aigües del riu. Enllà, rengleres de xiprers, apretant-se els uns als altres, barren els fons com un gran mur; després passa un remat de bous, un altre poblet, un pescador, i com si la barca girés full, un va llegint aquell paisatge, que vol viure el general Joffre, quan el deure el deixi reposar a la falda del seu poble.

I el general se ho haurà merescut de reposar-hi en aquella falda. Podrà ben dir que és casa seva. L'home que haurà sentit l'esclat més gran que han sentit els homes; el terratrèmol de mils canons de llarg a llarg de dugues fronteres, s'haurà ben guanyat el sant silenci del relliscar suau de les aigües; la pau de les nits estelades; l'endormiscament d'una vellesa. L'home que haurà defensat pam a pam, aquell paisatge que desitja veure abans de morir, mereixerà que aquella terra, regada amb llàgrimes dels seus fills, broti de flors, al veure passar aquell heroe que que va a la barca, sense soroll, sense seguici, sense tabals i sense banderes: «la seva companya i dos amics». L'amor, l'amistat i la patria.

XARAU

—I doncs, que no's disfrega, senyor Esteve?
—Burrango!... Que no ho veu que tot l'any hi vaig!

Sir Arlequí

Milers i milers de fugitius belgues, que abandonaren precipitadament Anvers el dia del bombardeig, es troben refugiats avui en l'hospitalaria Anglaterra.

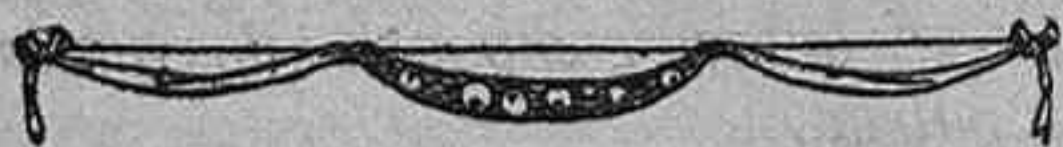
Els carrers de l'esplèndida capital que és Londres, i que ja de sí són un constant formiguer humà, esdevingueren des d'aquella data riuades exòtiques de dolor i de miseria. A redós de l'eterna boira que despedeix el Tàmesis i que s'és tornada, per art màgic de la guerra, protectora dels dèbils, mare amantíssima dels desventurats, àngel de pietat per a les víctimes del èxode forçós, hi bateguen els esperançats cors de milers i milers de pobres belgues, vells, dones i criatures, als quals els anglesos no consideren forasters sinó germans.

La tràgica caravana de miserables exilats es confondrà aquests dies amb les màscares magnífiques que, a pesar de tot, fingiran esbogerrament per carrers i per places.

De nit, el Carnaval esdevindrà encara més tètric: a baix, en la tumultuosa ciutat, tot fosc, tot trist; a dalt, la llum dels potents reflectors creuant l'espai, neguitosa, vigilant sempre...

Una parella de disfreces tombarà una cantonada; ell, Sir Arlequí, de bracet amb la dama, guaitarà al cel mig temerós, però l'un i l'altra acabaran per esclafir un riulla, i rient, rient, ensopegaran amb un infant que plorarà de fret i d'enyorament en les tenebres...

Aleshores Sir Arlequí es vendrà els picarols d'or que portarà al cap, i si amb els picarols no'n té prou, anirà a empenyar-se les arrecades de la seva *lady*; de tot en farà *sheellings*, per a poder auxiliar al petit belga que és avui el séu veritable amor i... ¿perquè no dir-ho?... la seva joquina preferida.

Teló enlaire

Fet i fet, lo més interessant és que a la Jordi li robaren un anell amb un brillant. Amb això contin. Però, s'ha de complir la obligació i si jo digués: no passa una ànima, el senyor López em diria que no corre una pesseta. Al noble treball, doncs.

Al «Liceo» han fet *Carmen*, cèlebre òpera en la qual ha obtingut un gran triomf la senyoreta Supervía, i un agradable triomfet els senyors Canalda, Morro i la senyora Capsir.

Després han representat *Lohengrin*, que va anar d'allò més bé, fent de capspares en Viñas i la Pasini. Els acompanyaren amb lluiment, la senyora Stotkoska (que és difícil d'escriure això!) i els senyors Ciraldoni i Bettoni. El mestre Guarneri feu de capità general i quedà bé.

Ara, aquí ens tenen esperant els divendres de carn que, durant la Quaresma, ens servirà la companyia d'opereta.

Els de'n Montero han estrenat l'opereta *La mujer indecisa*. La musica de la nova obra no és tant agradablement brillant com la de *El Príncipe Bohemio*, en canvi la lletra li fa vores com a dolenta. Encara no se'ns ha quedat cap fragment clavat a l'orella, però, vaja, ens juguem un peix que deuen haver-hi coses tan bones com allò de:

*La vida del cuartel
es llena de emoción,
siempre se escucha en él
El tronar del cañón.*

o allò altre de:

*Ven ven, ven,
flor de el Edén,
ven, ven, ven,
Cual las trompetas del Edén.
¡Tarari!
¡Tararé!
¡Tre!
¡Tre!
¡Tre!*

El mestre Millán, dirigint l'orquestra, feu la competència al mestre Millet. Mirant-lo com se cargolava, batuta en mà, uns crítics (maleits sien), cantaven:

*«Millán,
Millet.*

Ara li escaparà un pet.»

Anava a dir que ja estava, però no. A l'«Apolo» estrenaren *La nit de Sant Bartomeu*, no sé que li deuen haver fet els Valois an en Moraguetes, però deu ésser cosa greu quan s'ho ha pres amb tanta rabia, que amb deü actes quasi quasi, no'n té prou per a expulsar tota la bilis que la tràgica degollada li ha produït.

Ara llestos.

MATEU REI

NOTES D'ART

La «Sociedad Artística y Literaria», fent bisbe amb l'any, ha inaugurat la seva XV Exposició en el Saló Parés del mai prou alabat carrer de'n Petritxol.

Són 49 les obres exposades, per lo qual algú n'hi trobarà a faltar vint; però si hem de parlar amb el cor a la mà i veri-

tat a la boca, com tenim per costum fer-ho, ens veurem obligats a dir que a nosaltres, en lloc de faltar-nos-hi, ens n'hi sobren, i no pas vint, sinó més.

Anem a les bones: Urgell (M.), (Urgell R.), Martí Garcés, Oliver (M.) i... prou!

Un que me'n fan cinc, cinc que me'n fan vuit (s'ha mort un Martí Garcés) vuit que me'n fan nou.

Si correguessin els òssets, com a la festa major d'Alella, Tiana i Badalona, quin negoci jugant a males!

Anem per ordre: Baixeres (don Dionís), dos teles imitació de les de a tres pessetes; lo més notable són els marcs pintats amb purpurina, d'una brillantor impropia.

Borrás Abella. Aquest senyor que sab de pintar, és un dir, que sab de moure els pinzells amb una rara habilitat, ens fa l'efecte de un calígraf, qui sobre un full de paper deixa com a rastre del seu treball unes M i B i unes R que estan la mar de ben fetes, però que no'ns diuen res. Talment els quadres del senyor Borrás Abella.

Cardona (J.), escultor. El condemnaria a contemplar-se a sí mateix en un auto-retrat per els dies de sa vida.

Casas Abarca (A. i P.). Som amics.

Cortès (F.). *No te conozco.*

Cusí (M.). *Te conozco demasiado.*

Galofre Oller (Paco). Escoltin senyors papàs d'aquella noia qui juga el piano. Que no podien fer-la retratar al portal

de l'Angel a 0'60 la dotzena o si volien lluir el marc, fer-se fer una ampliació carbonifera de a duro?

Tots hi hauríem guanyat.

Galwey (E.). Com més anem menos valem, don Enric. La gent com vostè, a qui se tenia un cert respecte, quan no vol exposar, no exposa, però no envia brometes com les d'ara. Encara hi hà algú que s'adona dels primers termes mal pintats, i dels trucs de blanc i dels núvols de fer riure. Es molt trist.

Meifrén (E.). D'aquest no'n volem parlar perque s'enfada i té el cop de puny privat. Ens reservem per quan decori un Petit-Pelayo non-nat.

Mongrell Puig (B.). *Meno.*

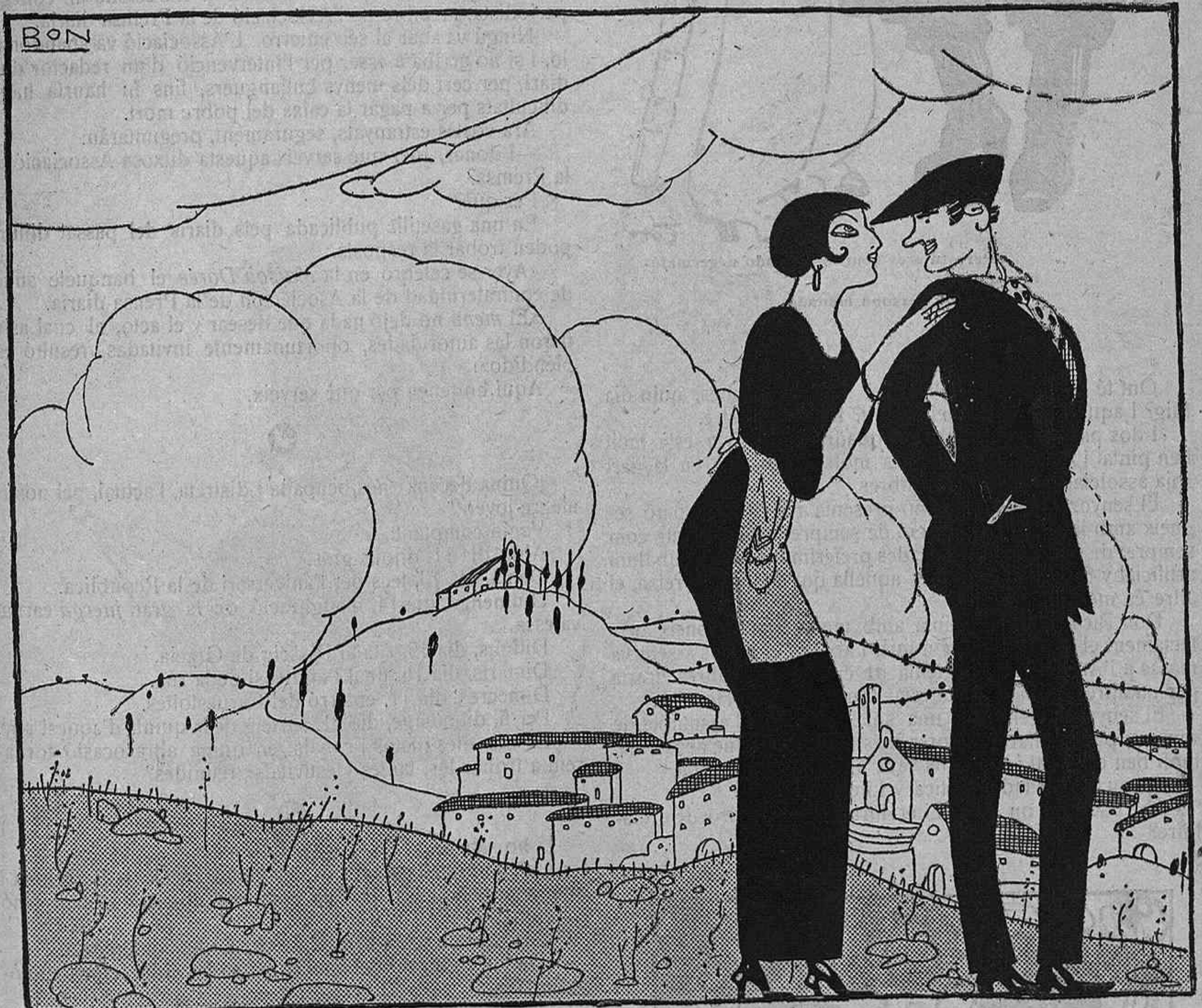
Ribera (Román). *Meno, també.*

Ros i Güell (A.). *Otoño*, aquest pinta a l'oli imitant el tremp.

Sans, Tolosa, Xiró. *Ya os conozco.*

Citadini (Tito). Admirable tela, ché! són núvols i fan quinze kilos de pes. Les roques semblen el cap d'un percebe, el conjunt, fet de rajoles.

Vázquez (Carlos). Ja veu que li dem el lloc d'honor, no és que no se'l mereixi el senyor Galofre, no, però vaja, vostè és més guapo. Perquè no's presenta com a catedràtic de perspectiva? De quina capsa de panses ha robat aquella testa retallada que sembla un cromo enganxat?

DRAMES RURALS

—A Barcelona vas?... Mira que hi han molts trenca colls els dies de Carnestoltes.

—No tinguis por!... Si jo hi vaig per en Muley Hafid, dòna.

ESQUELLOTS

—Pero tú eres neutral u allado u germaló-fino u qué?
 —Yo soy persona manada.

Ont té les cames la bella? I el ninotet japonès, quin dia fuig? I aquell forat? I aquell mirall? Res, de mestre.

I dos paraules dels bons: el quadro del Oliver està molt ben pintat i encaixat, el color és molt curiós, tant en la part roja assoleiada com en les ombres.

El senyor Martí Garcés no presenta res de nou, però segueix amb la mateixa distinció de sempre i tan correcte com sempre; de les obres presentades preferim l'interior amb llum artificial y de les dos finestres aquella que hi ha una reixa, el altre és més fluixet.

Don Ricard Urgell, pinta amb molta grapa, coneix perfectament el seu ofici, té bon gust i això és el mal; s'assembla massa a l'Anglada. Si ens tenia de creure a nosaltres tiraria per un altre camí i deixaria estar tranquil a don Hermen.

El senyor Urgell hi té una sola tela, amb l'assumpte de sempre, però pintat amb força més cura de lo que acostuma, molt ben encaixat i amb una vaca molt ben col·locada.

I prou «Sociedad Artística y Literaria».

Ah! Escoltin, on és la Literatura? En el quadro de'n Galofre?

Escena que aquests dies s'ha representat varies vegades a la Casa Gran.

Un ciutadà, que té alguns assumptes urgents per resoldre, hi arriba pressurós.

—El regidor encarregat de tal ponència?

Un municipal:

—Está ocupado.

—I el concejal senyor A?

—Está ocupado!

—I el concejal senyor B?

—Está ocupado!!

—I el president de la comissió de Consums?

—Está ocupado!!!

—Es dir que, tots ocupats!... Però ¿en què dimoni estan ocupats aquests senyors?

— En redondear los últimos detalles de las fiestas del Carnaval.

Fa algunes setmanes va morir a Barcelona un conegut periodista, membre de l'Associació de la Premsa diària.

Ningú va anar al seu enterro. L'Associació va abandonar-lo, i si no arriba a ésser per l'intervenció d'un redactor d'un diari, per cert dels menys bullanguers, fins hi hauria hagut dificultats per a pagar la caixa del pobre mort.

Ara vostès estranyats, segurament, preguntaran:

—I doncs, ¿per què serveix aquesta ditxosa Associació de la Premsa?

Per què?

En una gasetilla publicada pels diaris del passat dilluns poden trobar la resposta.

«Ayer se celebró en la *Maison Dorée* el banquete anual de confraternidad de la Asociación de la Prensa diària.

»El menú no dejó nada que desear y el acto, al cual asistieron las autoridades, oportunamente invitadas, resultó espléndido».

Aquí ho tenen per què serveix.

¡Quina decena més ocupada i distreta, l'actual, pel nostre alegre jovent!

Vagin comptant:

Ahir, dia 11, dijous gras.

Demà, dia 13, tecs per l'aniversari de la República.

Diumenge, dia 14, inauguració de la gran *juerga* carnavalesca.

Dilluns, dia 15, rua al Passeig de Gracia.

Dimarts, dia 16, final i apoteosi de la rua.

Dimecres, dia 17, enterro del Carnestoltes.

Per fi, diumenge, dia 21, sorteig de la quinta d'aquest any.

En deu dies justos i cabals ¿en quina altra ocasió tornarem a trobar-les, tantes «festivitats» reunides?

Ja ho saben?

L'elefant que'l generós Muley Hafid regala a Barcelona i que, segons notícies, ja està comprat, no serà elefant sinó *elefanta*.

Vels'aquí un tema ben bonic per a una conferencia:

«De l'introducció del feminisme en les col·leccions zoològiques».

Els pobres pescadors de la barriada de Pekín, que's varen quedar sense barraca per culpa del darrer temporal, es quei-

xen de que'l Ajuntament no els hagi auxiliat encara, amb tot i haver-se votat mil duros per a aquest objecte.

No tenen raó.

Davant del tràfec del Carnestoltes, com volen que'ls regidors s'entretinguin en aixugar llàgrimes?

Després, ells no tindran ni barraca, ni quartos, *ni casa, ni hogar*, però en canvi podran anar a la rua i encantar-se amb els carros al·legòrics, amb les tribunes i amb els balcons guarnits.

En un sostre-mort del Palau de la Diputació s'hi han descobert, a l'efectuar unes obres, algunes armes del segle XVII. En Dato a l'enterar-s'en haurà pensat en la «Mancomunitat Catalana» i deu haver fet un bot, tot dient:

—Ja la tenim armada!

Bells panorames de la neutralitat.

En dos dies, han arribat a Barcelona a prop de vint mil bales de cotó.

—Veieu?—deia el senyor Esteve, al Moll, tot contemplant-les.—Als païssos bel·ligerants, les *bales*, els fan tornar pobres; a nosaltres les *bales* ens fan tornar rics.

Els obrers que treballen en la nova canyeria de les aigües de Moncada, s'han declarat en vaga, demanant un ral d'augment.

Vinticin cèntims és una misèria.

Per una cosa tan perillosa i tan funesta com són les nostres aigües, un ral és poc.

Si es tractés de canyeries de ví, es comprendria que transigessin amb menys.

I fins que hi treballessin de franc.

Llegeixo.

La «Lliga de Forners» ha enviat un afectuós ofici de felicitació al senyor Governador civil.»

Notin que això ha sigut després de la puja de cinc cèntims en el pa.

Quan el pa s'abaixi de deu cèntims els veïns li enviarem un missatge imprès amb lletres d'or.

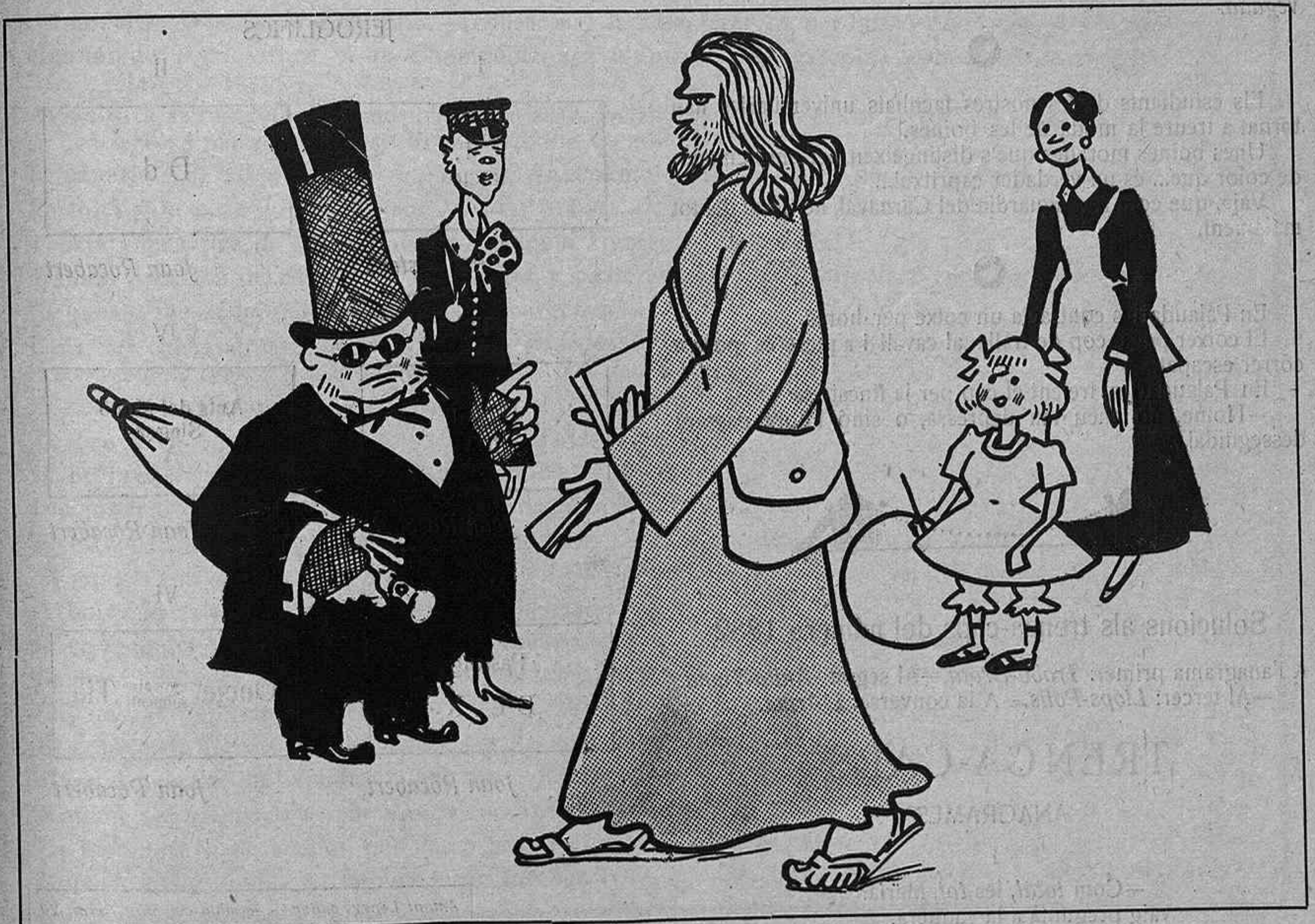
I serà amb major motiu.

A quasi totes les festes del pròxim carnaval hi ha sigut convidat l'ex-soldà Muley Hafid.

El moro ha promès l'assistència a totes, perquè és molt de la broma.

Mireu si n'és, que diu que aquests dies no es disfregarà de moro.

Per semblar que va disfregat.

VBIENT PASSAR EL RUS

—Gualta, fill meu, sembla una disfrega aquest pope.
—En català se'n diu «pop», papà.

—Si en comptes dels balcons, premiessin els terrats; no trobes que jo m'enduria el premi?...

Oh, el Déu Caco!

A la simpàtica actriu *vaudevillera* Elena Jordi, i durant la representació de l'obra *La primera vegada* li fou robada una joia de molt preu.

No fa gaire que en el mateix teatre «Español» fou robada també la seva germana.

De modo que, per la família Jordi, no era... *la primera vegada*.

Els estudiants de les nostres facultats universitàries han tornat a treure la moda de les boines.

Unes boines morades que's distingeixen per unes cínctetes de color que... és un verdader capritxo!...

Vaja, que com a vanguardia del Carnaval, no estan del tot malament.

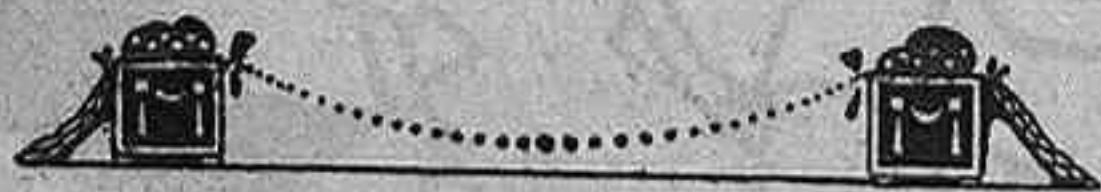

En Palaudaries contracta un cotxe per hores.

El cotxer pega cop de tralla al cavall i aquest es posa a córrer escapat.

En Palaudaries, treient el cap per la finestreta:

—Home, no aneu tan depressa, o sinó l'hora passarà desseguida!...

Solucions als trenca-caps del número 1882

A l'anagrama primer: *Troba-Brota*.—Al segon: *Anita-Tiana*.

—Al tercer: *Llops-Polls*.—A la conversa: *L'Arma*.

TRENCA-CAPS

ANAGRAMES

I

—Com *total*, les *tot*, María? vaig preguntà a la vaquera, i em contestà:—De primera, te les porto desseguida.

Valls

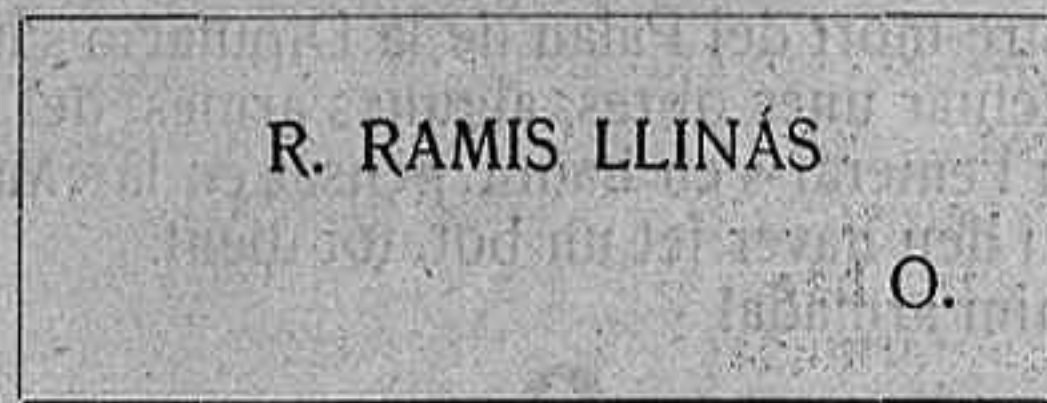
II

Total de la redacció de *La Campana de Gracia* vaig dir al séu directò:

—Si dóna a publicació l'anagrama eix, i fa gracia, tot una satisfacció.

Sor Fenix

TARGETA

Amb aquestes lletres, combinades degudament, formar el títol d'una comedia castellana.

J. Antic Puqui (de Gracia)

CONVERSA

—Escolta, Ricard. No deies que's casava en Joan?

—Tonto, no és pas ell que's casa.

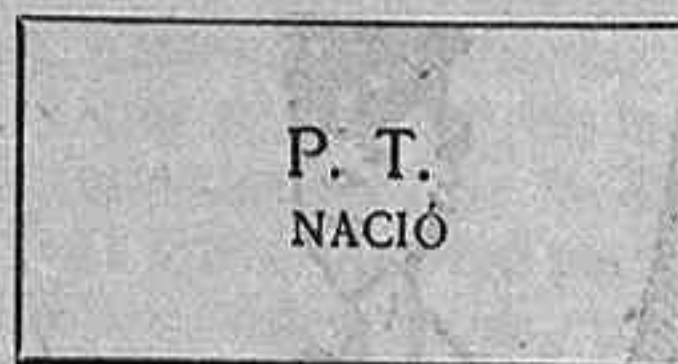
—Doncs quin gen Peret?

—No home! el que entre tots dos no fa gaire acabem d'anomenar.

Narcís Viadé

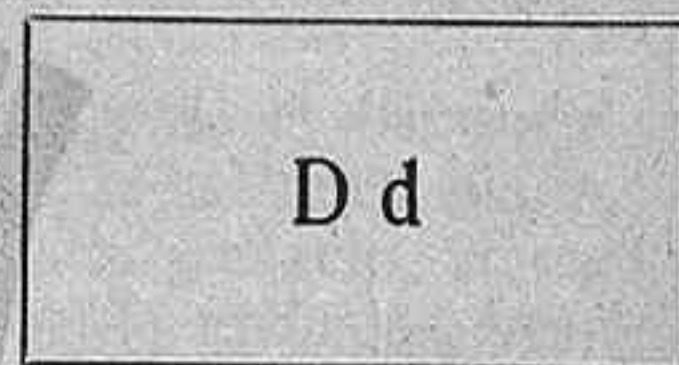
JEROGLÍFICS

I

Pep Cistellé

II

Joan Rocabert

III

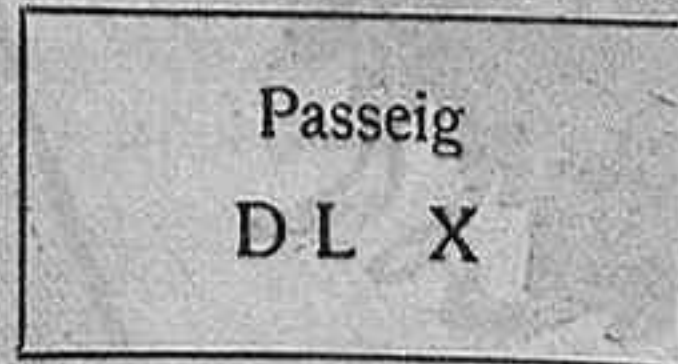
Joan Rocabert

IV

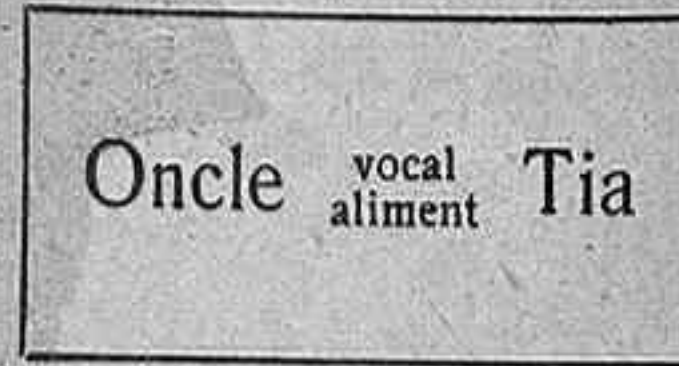
Joan Rocabert

V

Joan Rocabert

VI

Joan Rocabert

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

OBRA NUEVA**COLECCIÓN DIAMANTE.—TOMO 120**

GABRIEL MIRÓ

LOS AMIGOS LOS AMANTES Y LA MUERTE

Un tomo

0'50 pesetas

OBRAS VARIAS, DE GRAN UTILIDAD

	Pesetas
Elaboración de vinos naturales y artificiales sin el empleo de sustancias nocivas a la salud, por FEDERICO P. ALBERTÍ.—Un tomo en 4.º	6'—
Cultivo de la vid y elaboración y mejora de los vinos o los adelantos modernos en vitivinicultura, por SALVADOR MATA PUIG.—Un tomo en 4.º	3'—
Los vinos a gusto del consumidor, por SALVADOR MATA PUIG.—Un tomo en 4.º	2'—
El moderno Destilador-Licorista.—Contiene más de 2,500 fórmulas, por PEDRO VALSECCHI.—Un tomo.	6'—
Manual de Agricultura y de Construcciones e Industrias agrícolas y pecuarias, por JOSÉ BAYER Y BOSCH.—Un tomo en 4.º	12'—
Avicultura industrial.—Tratado práctico de la cría lucrativa de las aves de corral: Gallinas, patos, gansos, pavos y pintadas, por JUAN RUBIO M. Y VILLANUEVA.—Un tomo en 4.º	6'—
El canario.— <i>Su origen, razas, cría, higiene, cruzamientos y enfermedades</i> , por A. RECASENS.—Un tomo.	1'—
La miel y la cera de abejas, por ALFONSO NOGUÉS.—Un tomo en 4.º	1'50
Teoría y práctica de los abonos, por JOAQUÍN AGUILERA.—Un tomo en 4.º	3'—
Manual práctico de confitería, repostería y pastelería, por ROBERTO VISCONTI.—Un tomo en 4.º	6'—
El gusano de seda, por ALFONSO NOGUÉS.—Un tomo en 4.º	1'50
Guía del cultivador de montes y de la guardería rural.— <i>Conservación de semillas y criaderos</i> , por CRINON Y VASSEROT, traducción de <i>Ignacio Nicolau</i> .—Un tomo en 4.º	2'—
El consultor de las familias.— <i>Tesoro de la vida práctica</i> , por C. ORTEGA Y RUBIO.—Un tomo en 4.º	3'—
Tesoro del jabonero, por EMILIO CANTARELL.—Un tomo en 4.º	2'—
El perfumista en casa, por GUILLERMO VÖLGEN.—Un tomo en 4.º	1'—
Diccionario de la salud, por el Dr. H. GODARD	8'—
El olivo, la aceituna y el aceite, por GUILLERMO J. DE GUILLÉN GARCÍA.—Un tomo en 4.º	4'—
El Agua.— <i>Sus aplicaciones a la agricultura</i> , por GUILLERMO J. DE GUILLÉN GARCÍA.—Un tomo en 4.º	10'—
Arboles frutales, por VICTOR MIRANDA.—Un tomo en 4.º	3'—
Correspondencia mercantil hispano-francesa, por A. CASASÚS.—Un tomo en 4.º	6'—
El acetileno y el carburo de calcio.— <i>Su uso y aplicaciones</i> , por FRANCISCO CARLES.—Un tomo en 4.º	2'—
Las cabras de leche, por NARCISO MONTAGUT.—Un tomo en 4.º	2'—
El conejo, la liebre y el lepórido, por FRANCISCO DE A. DARDER Y LLIMONA.—Un tomo en 4.º	4'—
Manual práctico del fundidor, por JUAN VILALTA Y UBACH.—Un tomo en 4.º	10'—
Manual del ajedrecista, por MARTÍN RICART.—Un tomo en 4.º	2'—
La locomotora en acción, por PABLO SANS Y GUITART.—Un tomo en 4.º	6'—
Guía de maquinistas y fogoneros de ferrocarriles, por PABLO SANS Y GUITART.—Un tomo en 4.º	6'—

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos si no's remet, además, un ral pera certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixas.

EN TERRES DE FRANÇA

La kukurulla.—*Pulvis eris et pulvis reverteris...*

El boy anglès.—No us el cregueu!... Es buid de dintre!